

Nieuws van Toen en Nu / 14

Het kasteel van Holten

Eeuwenlang zijn Rijssen en Holten eigendom van de Duitse koning/keizer. In 1040 geeft de Duitse koning Hendrik III aan Bernold, de bisschop van Utrecht, opdracht namens hem Salland en Twente te besturen. De bisschop moet er de orde handhaven, belastingen innen en het gebied tegen invallen van buiten beschermen.

Dat laatste valt niet mee, want de hertog van Gelre is een machtig man. Regelmatig stuurt hij zijn mannen op rooftocht naar het grondgebied van de bisschop. Er valt veel te halen, want door het gebied rond Holten loopt de drukke handelsweg van Deventer naar Duitsland. Regelmatig slaan Gelderse legertjes er hun slag. Verder stikt het er van de struikrovers.

Hues te Holten

Rond 1378 zijn Deventer en de bisschop het helemaal zat. Ze laten tussen Deventer en Holten een verdedigingswal aanleggen. De Sallandse landweer bestaat uit een aarden wal met aan weerskanten een gracht. Op de wal is een dichte haag van stekelige struiken geplant, die ruiters te paard moet afschrikken. Op de plek waar een doorgang in de verdedigingslinie is open gehouden, wordt een vesting van hout gebouwd. Dat zal die Geldersen leren. Het 'hues te Holten' is niet alleen bedoeld als verdediging maar er wordt natuurlijk ook tol geheven.

Het kasteel van Holten zag er waarschijnlijk zo uit

Brand!

Twee jaar later al staat het 'hues te Holten' in lichterlaaie. Wat is er aan de hand? Hendrik van Stakenborch die namens de bisschop in Salland belasting en tol int, trekt zich weinig van zijn baas aan. Hij waant zich veilig in de Holtense vesting, tot hij er met instemming van de bisschop letterlijk uitgerookt wordt.

Herbouw

Een jaar later al wordt een begin gemaakt met de herbouw van het slot. Nu zijn de muren en torens van steen. Het verhaal gaat dat uit Duitsland wel 1300 karrenvrachten stenen worden aangevoerd. Kasteel De Waerdenborch, zoals het gaat heten, heeft een omvang van 25 bij 30 meter en krijgt muren van wel anderhalve meter dik. Hoe het er precies heeft uitgezien, is niet bekend. Wel weten we dat er dan in Holten zo'n 35 huizen staan met ongeveer 250 inwoners.

De Waerdenborch nu (Foto: Albert Spielman)

Sloop

In 1528 draagt de bisschop Salland en Twente over aan keizer Karel V, in die tijd de machtigste vorst van Europa. Twee jaar later wordt kasteel De Waerdenborch gesloopt. Het speelt geen rol meer bij de verdediging van Salland omdat de keizer de hertog van Gelre definitief verslagen heeft. In 1972 worden de resten van het kasteel opgegraven. Wie op YouTube 'Holten – kasteel De Waerdenborch' intypt, krijgt een filmpje van Albert Spielman te zien met prachtige beelden van wat nog van het kasteel is overgebleven.

Floor Looy / december 2017